

Cele mai *frumoase* fabule cu animale

Povestite de Ursel Scheffler
Cu ilustrații de Hans-Günther Döring

Traducere din limba germană de Monica Oprinoiu

Editura Paralela 45

Redactare: Mihaela Cosma
Corectură: Dușa Udrea-Boborel
Tehnoredactare & DTP copertă: Mihail Vlad
Pregătire de tipar: Marius Badea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

SCHEFFLER, URSEL

Cele mai frumoase fabule cu animale / povestite de Ursel Scheffler ;
cu il. de Hans-Günther Döring ; trad. din lb. germană de Monica Oprinoiu. –

Pitești : Paralela 45, 2024

ISBN 978-973-47-4054-3

I. Döring, Hans-Günther (il.)

II. Oprinoiu, Monica (trad.)

821.112.2

Ursel Scheffler, *Die schönsten Tierfabel*
illustrated by Hans-Günther Döring

Copyright © 2023 4th edition Verlag Herder GmbH, Freiburg im Breisgau

Copyright © Editura Paralela 45, 2024

Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate, iar conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.

www.edituraparelela45.ro

EDITURA PARALELA 45

Cuprins

Șoricica de la oraș și șoricica de la țară 11

Șiretlicul măgarului de povară 15

Vulpea-gază 17

Cine îi leagă pisicii clopoțelul? 20

Vulpea și tăietorul de lemne 23

Broaștele din putinei 25

Brânza din fântână 27

Doi prieteni și un urs 29

Curajosul rege-șoarece 31

Cine scoate castanele din foc? 33

Vulpea și strugurii acri 35

Câinele lacom 37

Pisica își caută un prieten puternic 39

Vulpea însetată și țapul 41

Tatăl, fiul și măgarul 43

Cioara isteță 45

Gâsca cu ouă de aur 46

Întrecerea dintre iepure
și broasca-țestoasă 47

Cocoșul șiret 50

Furnicuța harnică și gândacul leneș 52

Corbul și bucata de cașcaval 53

Maimuța care și-a uitat inima 54

Înțeleptul Doctor Vulpes 58

Cei nouă lupi nătărăi 60

Cum l-a păcălit iepurașul
pe temutul rege-leu 62

Cei trei pești și norocul 66

În bârlogul leului 68

Șoimul și privighetoarea 71

Fluturele cel mândru 72

Cocoșul și diamantul 73

Măgarul în blană de leu 74

Oaia la judecată 75

Câinele și lupul 77

Vulpea meșterește o capcană 79

Străin în curtea găinilor 81

Partea leului 82

Ciobănașul și lupul 83

Leul și țânțarul 85

Lupul și cocorul 86

Aricii 87

De ce se ascunde liliacul ziua	88
Pene de păun	91
Leul și ursul	93
Ariciul și cârțița	94
Iepurele fricos	95
Porumbelul și furnica	96
Țestoasa vorbăreață	97
Caprele îndărătnice	100
Maimuța-judecător	102
Broasca, șobolanul și pasărea de pradă	105
Leul bolnav	106
Cameleonul și elefantul	108
Greierele și furnica	111
Vulturul și broasca-țestoasă	112
Alianța taurilor	114
Broaștele bătrâne și broaștele tinere	116
Șacalul albastru	117
Fabulele cu animale – clasicele „învățături“	120

Șoricica de la oraș și șoricica de la țară

O șoricică de la țară și-a invitat la ea acasă prietena, o șoricică de la oraș. Zile întregi a adunat cu mare râvnă toate bunătațile care se puteau găsi pe câmp și în pădure: fragi, ciuperci, semințe, grăunțe. Chiar și o bucătică de slănină care căzuse din merindele fermierului!

În cele din urmă a sosit și șoricica de la oraș. Era foarte elegantă cu noua ei pălărie și cu rochia modernă la care își asortase pantofii.

— Poftă bună! a spus șoricica de la țară, uitându-se mulțumită la masa ei frumos aranjată.

— De fapt, sunt la dietă, a spus pe un ton răsfățat șoricica de la oraș.

A ciugulit câte puțin, de ici, de colo, cu o lăbuță, a ronțăit manierată un bob de grâu, a adulmecat bucata de slănină și, în cele din urmă, a strâmbat din nas.

— Nu-ți place? a întrebat îngrijorată șoricica de la țară.

— Ba daaaa! a răspuns șoricica de la oraș, lungind cuvintele. Dar mă gândesc cât de prostuță ești să duci un trai atât de simplu aici, la țară, când în altă parte te-ai putea lăfăi în lux, ca mine. Vino cu mine la oraș. O să vezi că acolo totul este din belșug. E paradisul pe pământ.

— Serios? a întrebat nesigură șoricica de la țară. Nu știu ce să zic. De fapt, îmi place aici așa cum este.

Dar descrierile pline de culoare ale șoricicăi de la oraș i-au trezit, în cele din urmă, curiozitatea de a afla mai multe despre viața „ca-n Paradis“ de la oraș, și a fost de acord să meargă. Și-a pregătit micuța geantă de voiaj și și-a însoțit prietena pe drumul spre oraș.

Șoricica de la oraș și-a condus prietena la un palat despre care spunea că este reședința ei principală. Șoricica de la țară a rămas cu gura căscată. Totul mirosea și strălucea incredibil! Și ce ușor aluneca pe pardoseala de marmură. Iar oglinzile care o înconjurau pretutindeni îi dădeau amețeli.

După ce au străbătut o scară largă, cele două prietene au ajuns, în sfârșit, în sala de mese, unde candelabre uriașe luminau o masă cu resturile unei mese somptuoase.

— Servește-te! Totul îți stă la dispoziție! a spus șoricica de la oraș pe un ton plin de importanță.

Și-a condus prietena peste fața de masă din damasc și i-a explicat felurile de mâncare de care șoricica de la țară nu auzise niciodată.

— Mmm! Neapărat să încerci sufleul de portocale! Iar mousse-ul de ciocolată nu trebuie ratat! a spus șoricica de la oraș, cu nasul pe sus, lingându-se pe buze.

Cu o foame de lup, șoricica de la țară s-a năpustit asupra delicatelor neobișnuite, iar prietena ei părea, de asemenea, să nu-și mai bată capul cu dieta.

— Minunat! a oftat șoricica de la țară în timp ce devora restul unei plăcinte delicioase. Dar acum nu mai pot!

În acel moment, ușile duble ale sălii de mese s-au deschis larg. Servitorii au intrat în grabă pentru a strânge masa.

— Ajutor! Șoareci! a strigat unul dintre ei când le-a zărit pe cele două pe masă.

— Chemați câinii, căutați pisicile! a ordonat altul.

Cuprinse de panică, cele două prietene au luat-o la goană ca să scape cu viață. Lătratul câinilor răsuna deja în depărtare! Ele s-au năpustit pe scări, au trecut, împleticindu-se, prin ușa din spate și au fugit în parc.

Când s-au văzut în siguranță la rădăcina unui tufiș și când șoricica de la țară și-a recăpătat suflul, a pufnit:

— Rămâi cu bine, dragă prietenă! Mă întorc la țară! Prefer să mă bucur de viața mea simplă decât să mă răsfăț aici în lux și să mă tem tot timpul pentru viața mea.

Morala

*Iată ce șoricica a aflat:
Să duci un trai îmbelșugat
Înseamnă adesea și necaz,
Și-atuncea nu mai are haz.*

Șiretlicul măgarului de povară

Un măgar de povară era nevoit să care saci pentru un negustor. Zi de zi. An de an. Până când a ajuns să se simtă tare ostenit.

Într-o zi, s-a nimerit să aibă un sac greu de sare în spinare. Era o zi fierbinte de vară, iar el își croia anevoie drum pe cărarea prăfuită. Drumul ducea printr-un vad pe lângă râu. Când măgarul a adulmecat apa, a început să meargă la trap și a intrat în râu.

În mijlocul albiei râului, s-a împiedicat de o piatră și a căzut. Ah, cât de plăcută era apa răcoroasă!

A rămas o vreme în râul rece și s-a răcorit în voie. După aceea călătoria lui a fost mult mai ușoară, pentru că mare parte din sare se dizolvase în apă, iar sacul devenise mult mai ușor.

„O să țin minte asta“, s-a gândit măgarul.

Și, câteva zile mai târziu, când a traversat din nou râul cu sacul în spinare, s-a împiedicat intenționat și s-a odihnit o vreme în apa rece.

De data aceasta însă, sacul era plin de bureți, care au absorbit apa și au devenit grei ca plumbul.

Bietul măgar nu a mai avut putere să se ridice și, spre nenorocul lui, a sfârșit înecat.

Morala

*O concluzie trag și eu:
Șiretlicul nu-i bun mereu!
Bietul măgar, ghinionist,
A sfârșit atât de trist.*

Vulpea-gazdă

Într-o zi, vulpea a întâlnit-o pe barză și a întrebat-o:

— Ai vrea să iei prânzul cu mine astăzi? Tocmai vin de la piață și vreau să încerc o nouă rețetă delicioasă!

— Mi-ar face plăcere, a clămpănit barza, căci îi era foame, iar ultima broască aproape că îi rămăsese în gâttej, pentru că avusese un gust de îngrășământ artificial.

Când soarele a anunțat ora prânzului, barza a cules un buchet de margarete și s-a dus la vizuina vulpii.

Acolo, masa era deja pusă. Pe ea se aflau două farfurii cu supă care mirosea îmbietor.

— Dă-i drumul! Simte-te ca acasă și să ai poftă! a spus vulpea, cu o amabilitate prefăcută.

Dar barza flămândă nu a reușit să scoată din farfurie decât câteva picături de supă cu ciocul său lung.

Vulpea a devorat supa cu lăcomie aproape pe toată, de una singură.

Barza și-a dat seama imediat că fusese păcălită, dar a fost suficient de isteată să nu lase să se observe nimic, pentru că nu voia să-i dea satisfacție vulpii, care s-ar fi bucurat de necazul ei.

Așa că a lăudat mâncarea delicioasă și a rugat-o pe vulpe să-i fie oaspete în ziua următoare. La început, vulpea a refuzat, deoarece bănuia că barza voia să i-o plătească. Dar barza a insistat până când, în cele din urmă, vulpea a acceptat.

În ziua următoare, când vulpea a ajuns la barză acasă, a simțit încă de la distanță o aromă ispititoare venind din bucătărie.

— Mhm! Simți mirosul de friptură? a întrebat barza, zâmbind.

— Delicios! a confirmat vulpea, căreia îi lăsa deja gura apă.

— Atunci poftește și mănâncă! a invitat-o cu amabilitate barza.

Dar barza tăiase friptura în bucăți mici și le pusese într-un ulcior de lut înalt și îngust.

— Mâncarea nu se răcește atât de repede într-un vas înalt! i-a spus barza vulpii. Dă-i drumul! Simte-te ca acasă și să ai poftă!

Barza a început să mănânce cu o plăcere vădită. Cu ciocul său lung, putea pescui fără efort bucățile succulente din vasul înalt.

Vulpea însă a fost nevoită să se mulțumească doar cu mirosul bunătăților! A fugit acasă cu stomacul gol și s-a înverzit de supărare că barza îi plătise strașnic pentru răutatea sa.

Morala

«Ochi pentru ochi, dinte pentru dinte!»

Își zice barza-n sinea ei

Și se răzbună cu temei.

Fabulele cu animale – clasicele „povești cu tâlc“

De la tăblița de lut la e-book

Fabulele cu animale reprezintă fundamentul literaturii. Le regăsim la indienii din America, la egipteni, indieni, eschimoși, chinezi sau pe insule izolate. Sunt povești educative în care animalele preiau rolul oamenilor și trec prin experiențele acestora de viață, uneori foarte aspre.

Fabulele au fost povestite chiar înainte de a exista scrisul. Primele texte de fabule au ajuns până la noi în scrierea cuneiformă de pe tăblițele de lut sumeriene. Acestea au fost scrise acum mai bine de 4 000 de ani, ca exerciții pe tăblițe de lut din școlile din Mesopotamia. Mai târziu au fost scrise pe papirus, apoi pe hârtie. Astăzi, sunt distribuite prin intermediul internetului și al altor mijloace electronice.

Esența fabulei

Fabulele cu animale sunt lecții și învățături în formă prescurtată. Prin transferul tiparelor de comportament uman către animale, adevărurile generale, pildele sau învățăturile sunt prezentate într-un mod viu și concentrat.

Fabulele (din latinescul *fabula*, „povestire scurtă“) sunt povestiri scurte scrise în versuri sau în proză, cu scop instructiv. Cu toate acestea, ele au avut adesea rolul unui important instrument de critică a lumii contemporane, a societății, a politicii sau a guvernului.

Temele esențiale ale fabulei sunt binele și răul, prostia și istețimea, bogăția și sărăcia, invidia și vanitatea, puterea și neputința, nedreptatea

socială, arbitrarul conducătorilor. Aceste lucruri există peste tot în lume, astfel încât astăzi se crede că nu toate fabulele pot fi urmărite până la o sursă originală și că fabule destul de asemănătoare au apărut simultan în alte culturi (poligeneză).

Personajele animale întruchipează caracteristici recurente: Vulpea este vicleană și șireată, Ursul este puternic, dar bun, Leul este curajos și dominator, Șarpele este viclean, Măgarul este prost, Bursucul este precaut, Lupul este lacom, Corbul este hoț etc.

Istoria fabulei

În decursul istoriei, fabula se adaptează, precum un pantof, la piciorul celui care o poartă. În vremuri diferite, caracteristicile fabulei au căpătat o pondere diferită. Pornim de la ideea că fabula a trăit mii de ani în tradiția orală ca o piesă didactică de tip parabolă și a servit în primul rând unor scopuri educative (la fel ca parabolele din Biblie).

Primele texte de fabulă scrise au fost folosite în școli și la curțile regale.

Fabula „Celor nouă lupi nătărăi“ a fost găsită într-o sală cu tăblițe de lut din Mesopotamia, unde elevii sumerieni exersau scrierea cuneiformă acum aproape 5 000 de ani.

Legendarul fabulist Esop și-a scris colecția de fabule în secolul al VI-lea î.H. Deoarece textul original s-a pierdut, acesta este cunoscut doar prin rescrierile altor autori, mai ales prin rescrierea latină a autorului roman Fedru, originar din Grecia. Toate fabulele-poezii europene ulterioare s-au inspirat din aceste surse.

Și poveștile, fabulele, parabolele din *Panchatantra* (secolul al VI-lea d.H.) au fost scrise inițial pentru educația copiilor din familiile prinților indieni.

În această colecție, un înțelept indian din casta brahmanilor a sintetizat tradițiile orale și scrise străvechi într-o poveste-cadru („Kalila

și Dimna“). Lucrarea, care conținea numeroase fabule cu animale din cultura indo-iraniană, a fost tradusă ulterior în peste 50 de limbi. Prin intermediul limbii persane (secolul al VI-lea), al limbii siriene vechi și al limbii arabe (secolul al XIII-lea), *Panchatantra* a ajuns și la curțile regale europene la sfârșitul secolului al XV-lea.

În Evul Mediu timpuriu (1170), Marie de France a creat prima colecție franceză de fabule, *Ysopet* (adică *Micul Esop*), iar în jurul anului 1250 a fost scrisă vechea nuvelă franceză *De Renart*, în care viclenia (vulpea) triumfă asupra forței pure (leul), o poveste care mai târziu a fost adesea preluată de alții.

În Evul Mediu și în timpul Reformei, fabula a servit mai ales la transmiterea valorilor morale și religioase.

În secolul al XVII-lea, poetul aristocrat La Fontaine a folosit fabula cu animale într-o deghizare literară cu rime artistice pentru a critica politica și stilul de viață de la curtea Regelui Soare. Prin intermediul animalelor, el a criticat comportamentele ale căror pericole le simțea pe propria piele.

În perioada barocă, aspectul de divertisment al fabulei în versuri a fost în prim-plan.

În 1793, Johann Wolfgang von Goethe a publicat *Reinecke Fuchs*, versiunea sa lungă în versuri a fabulelor clasice străvechi.

Mai târziu, Lessing a obiectat cu tărie față de valoarea de divertisment a fabulei și a pledat pentru o revenire la abordarea originală a fabulei, adică la rolul ei de critică socială. Fabula trebuia să fie concisă, specifică, la obiect și serioasă.

În secolul al XIX-lea, fabula a devenit predominant literatură pentru copii.

La mijlocul secolului XX, fabulele au redevenit populare și azi fac parte din programa școlară.

Esop și Fedru

Fabulele de Esop și Fedru sunt sursele din care majoritatea scriitorilor de fabule își extrag materialul.

Toți fabuliștii europeni se inspiră direct sau indirect din fabulele scrise în latină, în ritm iambic, de **Fedru** (Phaidros), un sclav născut în Macedonia în jurul anului 15 î.H. și care îl numește ca sursă pe Esop.

Phaidros a trăit mai târziu ca libert în casa împăratului Augustus, din Roma. Acolo și-a publicat cu succes fabulele critice în versuri. (Acestea sunt folosite și astăzi în lecțiile de latină, la fel ca în Evul Mediu!)

Pentru el, fabula este un mijloc de critică ascunsă și de dezbateră politică sau religioasă. Ca urmare, Fedru a intrat prompt în conflict cu unul dintre miniștrii împăratului și a trebuit să fie exilat temporar.

La fel ca și contemporanul său **Horățiu** sau ca și faimosul macedonean **Aristotel** (secolul al IV-lea î.H.) înaintea lui, Fedru face trimitere la fabulistul grec **Esop** (secolul al VI-lea î.H.), de la care nu s-a păstrat niciun text original scris. Ediția fabulelor lui Esop a filozofului pe nume **Demetrios din Pheleron** (secolul al IV-lea î.H.) s-a pierdut și ea. (Demetrios a fost atât de popular, încât atenienii recunoscători, după ce l-au condamnat la moarte de mai multe ori, i-au ridicat 360 de statui pentru activitatea sa administrativă de succes. Când Demetrios a fost condamnat din nou la moarte, a plecat în Egipt și s-a ocupat de literatură, în faimoasa bibliotecă din Alexandria, până la moartea sa, survenită în urma unei mușcături de șarpe.)

Viața și originile lui **Esop** sunt învăluite în legendă. Cert este că a fost un om din popor și că a servit ca sclav pentru mai mulți stăpâni. Poetul **Aristofan** a relatat, o sută de ani mai târziu, că Esop și-a câștigat încrederea și recunoașterea la curtea regelui Cresus (secolul al VI-lea î.H.) prin inteligența sa. Când Cresus l-a trimis ca ambasador la Delphi, se spune că a fost ucis acolo de preoți pentru blasfemie.

Toți autorii europeni de fabule de mai târziu s-au inspirat, de asemenea, din sursele indirecte ale lui Esop: Heinrich Steinhövel (secolul al XV-lea) „Fabulele lui Esop“, Hans Sachs (secolul al XVI-lea), Jean de La Fontaine (secolul al XVII-lea), Christian Fürchtegott Gellert, Johann Wolfgang von Goethe, Gotthold Ephraim Lessing, J. Chr. Gottsched (secolul al XVIII-lea) și rusul Ivan Krîlov (secolul al XIX-lea).

Este interesant faptul că, de exemplu, povestea relativ modernă a șoricelului de la oraș și a șoricelului de la țară – care subliniază avantajele vieții simple de la țară față de viața periculoasă de la oraș – este spusă de personalități atât de diferite precum Horațiu (Sermo 2, 6, rândurile 79–105), Hans Sachs, La Fontaine și Luther.

Forma literară a fabulei

Indiferent de veșmintele pe care le îmbracă fabula, scurtă sau lungă, veselă sau serioasă, ceea ce este inconfundabil este miezul moral pe care îl conține.

De-a lungul secolelor, în funcție de țară și de moda literară, autorii de fabule au așternut poveștile pe papirus sau pe hârtie în hexametri (Horațiu), iambic (Fedru) sau versuri libere (Hans Sachs), au creat o epopee în versuri lungi (Goethe) ori au rezumat conținutul doar succint, în câteva rânduri de proză, precum filozoful iluminist Lessing.

În această colecție de fabule, conținutul antic este repovestit în limbajul timpului nostru. În acest fel, „piatra de temelie“ literară devine o carte diversă pentru copii.

Autorul a adăugat o mică „morală“, care este o caracteristică esențială a fabulei, în versuri scurte.

Dar, bineînțeles, fiecare dintre cei care citesc sau recită fabulele ar trebui „să tragă propria concluzie“, așa cum se întâmplă de mii de ani.

Proverbe din fabule

Multe proverbe pe care le folosim și astăzi se trag din vechile fabule.

Iată câteva exemple:

„A scoate castanele din foc cu mâna altuia“

Citiți fabula „Cine scoate castanele din foc?“ de la pagina 33.

Se referă la fabula lui La Fontaine cu pisica și maimuța. Celebrul fabulist a scris această fabulă în versuri în Franța secolului al XVII-lea. El se referă la prinții din provincie care trebuiau să „scoată castanele din foc“ pentru regele lor. Ei nu obțineau nimic din asta, ci cel mult „își ardeau labele“.

„A intra în bârlogul leului“

Se referă la fabula „Leul bolnav“ de la pagina 106, dar și la fabula „În bârlogul leului“ de la pagina 68.

„Partea leului“

Citiți fabula „Partea leului“ de la pagina 82.

„Cine sapă groapa altuia cade singur în ea“

Citiți fabula „Vulpea meșterește o capcană“ de la pagina 79.

„A se împăuna“

Citiți fabula „Pene de păun“ de la pagina 91.

